

Grey Scale #13

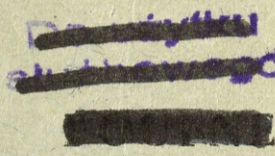
DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

Egz. Nr 1

Mjr dypl. Włodzimierz HAUZER

OBRONA DYWIZJI

Wykład

48691

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1986

20
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

**WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ**

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
Egz. Nr 1

Mjr dypl. Włodzimierz HAUZER

OBRONA DYWIZJI

Wykład

48697

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1986

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ
PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

JAWNE

~~Do użytku~~
~~osobnego~~

Egz.nr... 1

mjr dypl. Włodzimierz HAUZER

OBRONA DYWIZJI
/Wykład/

75.

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1936

SPIS TREŚCI

str.

WSTĘP

1. <u>ZASADY OGÓLNE</u>	3
1.1. Istota i cel obrony	3
1.2. Warunki przejścia dywizji do obrony	5
2. <u>MIEJSCE I ROLA DYWIZJI W OBRONIE</u>	9
2.1. Zadania dywizji w obronie	10
2.2. Normy taktyczne dywizji w obronie	11
3. <u>SYSTEM OBRONY DYWIZJI</u>	13
3.1. Ugrupowanie dywizji w obronie	13
3.2. Struktura i rozbudowa inżynieryjna pasa /rejonu/ obrony	16
3.3. Jądrowe i ogniowe porażenie nieprzyjaciela	18
4. <u>MOŻLIWOŚCI BOJOWE DYWIZJI W OBRONIE</u>	22
5. <u>WŁAŚCIWOŚCI PRACY DOWÓDZTWA DYWIZJI PODCZAS PRZYGOTO- WANIA OBRONY</u>	26
6. <u>PROWADZENIE WALKI OBRONNEJ PRZEZ DYWIZJĘ</u>	29
6.1. Udział dywizji w zerwaniu natarcia nieprzyjaciela jako zwalczanie przeciwnika na dalekich podejściach.	29
6.2. Odparcie ataku i załamanie natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem	30
6.3. Rozbicie nieprzyjaciela w głębi obrony	32

ZAŁĄCZNIK

- Wykaz literatury zalecanej do samodzielnego studiowa-
nia

1. ZASADY OGÓLNE.

Dywizja prowadzi obronę z zasady w ramach operacji obronnej armii, dlatego też jej cel działania może przyjąć znacznie taktyczne, operacyjne, a nawet strategiczne. Obrona nie jest aktem tylko wymuszonym, a przejście wojsk do tego rodzaju działań należy traktować również jako zamierzone. Ma to miejsce wówczas, gdy w danej sytuacji natarcie jest niecelowe lub po prostu niemożliwe, zwłaszcza ze względu na możliwość poniesienia dużych strat. Zawsze jednak przejście do obrony nie może stanowić zaskoczenia ani dla dowódcy i oficerów sztabu, ani dla wojsk i to na każdym szczeblu dowodzenia. Obrona była i pozostaje trudniejszą formą walki niż natarcie.

W każdych warunkach organizacji i prowadzenia walki obronnej należy mieć na uwadze jej końcowy cel.

1.1. Istota i cel obrony.

Celem obrony jest udaremnienie lub odparcie natarcia /uderzenia/ przeważających sił nieprzyjaciela, zadanie mu znacznych strat, utrzymanie ważnych rejonów /rubieży, obiektów/ i w ten sposób stworzenie sprzyjających warunków przejścia do natarcia^{x/}.

Zaś istotą obrony jest trwałość, zorganizowanego oporu na określonej rubieży lub w danym rejonie, możliwość zadawania znacznych strat zgrupowaniom uderzeniowym nieprzyjaciela, a w przypadku jego włamania - odtworzenie położenia wyjściowego.

W każdej sytuacji podstawę skutecznej obrony stanowi:

- porażenie nieprzyjaciela ogniem, uderzeniami lotnictwa

x/. Reg. Walki Wojsk Lądowych cz.I. Wyd. MON 1985, str.248.

i śmigłowców bojowych;

- uporczywe utrzymanie przez wojska szczególnie ważnych rubieży i rejonów;
- rozbitcie włamującego się nieprzyjaciela poprzez wykonanie kontrataków i przeciwuderzeń;
- jak również manewr ogniem, sił i środków z kierunków nie atakowanych na zagrożone.

Można zatem stwierdzić, że obrona polega na:

- wykonaniu uderzeń BMR, lotnictwa i innych środków ogniowych; *na nieprzyjaciela pod jego podstępem, zniszczenia*
- utworzeniu silnej strefy ognia przed przednim skrajem, szczególnie przeciwpancernego;
- szerokim manewrze ogniem i wojskami;
- kontratakach i uporczywym utrzymaniu ważnych rejonów zamykających prawdopodobne kierunki natarcia nieprzyjaciela;
- szerokim stosowaniu zapór.

W warunkach stosowania BMR podstawę obrony stanowią głównie uderzenia jądrowe.

Wobec tego współczesnej obronie przypisuje się takie cechy jak: trwałość i aktywność, zdolność do przeciwstawienia się uderzeniom BMR nieprzyjaciela, jego lotnictwu i artylerii.

Ponadto obrona powinna być zdolna odeprzeć zmasowane ataki czołgów, nie dopuścić do wysadzenia i działania desantów powietrznych, a w razie włamania się nieprzyjaciela w głąb obrony - rozbić go.

Broniące się wojska na zajmowanych pozycjach /rejonach/ nie mogą wycofywać się z nich bez rozkazu przełożonego. Powinny ponadto być gotowe, do działania samodzielnie bez taktycznej łączności z sąsiadami w tym i w okrążeniu.

Należy mocno podkreślić, że cel i zadania obrony zostaną

osiągnięte wówczas, gdy w pełni uwzględni się specyfikę warunków i sytuację, w której wojska przechodzą do obrony oraz gdy zastosowane zostaną nowe, oryginalne rozwiązania przez walczących dowódców. Obrona bowiem nie znosi szablonu.

Realizacja zadań obronnych na szczeblu dywizji zależy od: siły uderzeniowej nieprzyjaciela, jej miejsca w ugrupowaniu armii, stopnia umocnienia się wojsk w nakazanym terenie, składu bojowego dywizji oraz możliwości wsparcia siłami i środkami przełożonego.

Z dotychczasowych rozważań nasuwa się pytanie: w jakich warunkach może nastąpić przejście do obrony, zarówno w sytuacji wymuszonej, jak i zamierzonym organizowaniu działań obronnych.

1.2. Warunki przejścia dywizji do obrony.

Wydaje się, że warunki te dla dywizji mogą być różne, lecz do najtrudniejszych należy zaliczyć sytuację, kiedy dywizja będzie przechodziła do obrony w początkowym okresie wojny, zwłaszcza wówczas, gdy nieprzyjaciel zdoła uzyskać zaskoczenie początkowym uderzeniem. Będzie to przejście do obrony w celu odparcia agresji nieprzyjaciela.

Dywizja może przechodzić do obrony wprost z marszu, tj. bezpośrednio po przegrupowaniu lub w toku rozwijania operacji zaczepnej.

Podczas rozwijania działań zaczepnych przechodzenie do obrony może nastąpić w następujących sytuacjach:

- w celu odparcia silnych kontrataków nieprzyjaciela;
- w razie niepomyślnego przebiegu boju spotkaniowego;
- w celu zapewnienia swobody manewru na innych kierunkach;
- z braku sił i środków do rozwijania natarcia;
- w celu umocnienia i utrzymania opanowanych rubieży oraz

po opanowaniu wybrzeża morskiego.

Niezależnie od warunków, cechą charakterystyczną przejścia do obrony będzie skrajnie ograniczony czas na jej organizację. Zatem można powiedzieć, że warunki przejścia dywizji do obrony wyznaczają zawsze:

- po pierwsze, ogólna sytuacja operacyjno-taktyczna, a więc położenie, skład i możliwości bojowe oraz charakter działań nieprzyjaciela;

- po drugie, rodzaj dotychczas realizowanego zadania bojowego;

- po trzecie, ogólny cel działania armii;

- po czwarte, stosunek sił na kierunku działań zarówno dywizji, jak i bezpośrednich sąsiadów;

- po piąte, czas przeznaczony na organizację obrony dywizji;

- po szóste, inne czynniki takie jak, warunki meteo, pora roku, pora dnia.

Od powyższych zależy też jej ugrupowanie bojowe, zakres inżynierskiej rozbudowy terenu, potrzeby wzmocnienia dywizji i sposób jej działania.

Reasumując dywizja może przechodzić do obrony:

- na początku lub w toku wojny;

- w warunkach zagrożenia lub stosowania broni masowego rażenia;

- w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem lub bez styczności z nim;

- zawczasu lub doraźnie w czasie prowadzenia innych działań.

Najtrudniejsze warunki przejścia do obrony będą podczas przechodzenia do działań z użyciem broni masowego rażenia, przy

poniesieniu - w sposób gwałtowny - dużych strat i konieczności przechodzenia do obrony w terenie niesprzyjającym do prowadzenia tego rodzaju działań bojowych.

Istnienie styczności z nieprzyjacielem lub jej brak - obok szeregu innych - to podstawowy czynnik wywierający istotny wpływ na obronę, na jej sposób organizacji i prowadzenia działań bojowych. W dużym też stopniu decyduje o czasie w jakim dywizja będzie musiała osiągnąć gotowość do obrony.

Najbardziej typowym sposobem przechodzenia dywizji do obrony będzie przechodzenie w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Może to nastąpić w natarciu: w wyniku poniesienia dużych strat; podczas odpierania przeciwuderzenia /kontrataku/ przeważających sił nieprzyjaciela; w sytuacji planowanej jak konieczność umocnienia i utrzymania uchwyconych rejonów.

Przechodzenie dywizji do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem zmusza do pośpiesznego wykonywania wielu różnorodnych czynności organizacyjno-obronnych. Jako pierwszą z tych czynności należy wymienić organizację systemu ognia na co w dywizji potrzeba nie mniej niż 4 - 6 godzin czasu dziennego. Do jego dokładnego rozliczenia i przeanalizowania zachęcam podczas nauki własnej.

Równolegle z organizowaniem systemu ognia wykonywane muszą być prace związane z inżynieryjną rozbudową pasa obrony dywizji, bowiem na same tylko wykonanie prac inżynieryjnych pierwszej kolejności potrzeba 11 - 12 godzin^{x/}.

Ciągła groźba porażenia sił dywizji i skrajnie ograniczony-

x/. Por. M. Kalbarczyk - Zabezpieczenie inżynieryjne obrony, ASG WP. 1984.

czas zmusza broniących się do maksymalnego wykorzystywania właściwości terenu i istniejącego już ugrupowania bojowego.

Przejście dywizji do obrony bez styczności z nieprzyjacielem będzie zjawiskiem raczej rzadkim. Styczność powinniśmy dzisiaj rozpatrywać w sensie taktycznym i ogniowym rozumianą jako sytuację w której, występuje obustronna możliwość prowadzenia obserwowanej walki ogniowej.

Zasięg i skuteczność oddziaływania współczesnych środków rażenia umożliwiają bowiem walczącym stronom nawiązanie walki ogniowej z dużej odległości jeszcze wtedy kiedy nie występuje "fizyczna styczność" ich wojsk z broniącym się przeciwnikiem.

Typowym przykładem obrony bez styczności z nieprzyjacielem /zawczasu organizowanej obrony/ może być osłona nadmorskiego kierunku przed ewentualnym działaniem desantów morskich nieprzyjaciela. Nie występująca styczność z nieprzyjacielem spowodowana dużym oddaleniem od rubieży walczących wojsk, pozwala na wykorzystanie posiadanych sił do wykonania podstawowych prac inżynierskich pierwszej kolejności oraz przegrupowanie /manewr/ sił i środków zgodnie z zamiarem walki obronnej.

Podczas przechodzenia do obrony bez styczności z nieprzyjacielem lepsze są warunki do: szczegółowego rozpoznania terenu oraz dokładnego ustalenia przedniego skraju obrony i zasadniczych obiektów /rejonów/ obrony, rozmieszczenia SO i przygotowanie rubieży rozwinięcia odwodów i drugich rzutów. Można przede wszystkim efektywniej wykorzystywać maszyny inżynierskie i inny sprzęt skracający łączny czas na rozbudowę inżynierską pasa obrony dywizji.

2. MIEJSCE I ROLA DYWIZJI W OBRONIE.

Dywizję zmechanizowaną lub pancerną przyjęto traktować jako jednostkę kalkulacyjną szczebla operacyjnego. Wynika to przede wszystkim z jej możliwości bojowych i składu organizacyjnego. Wyposażenie i przygotowanie umożliwia dywizji prowadzenie każdego działania bojowego w średniostępnym terenie Zachodniego Teatru Działań ~~Bojowych~~ Wojennych. Stąd też i jej miejsce w ugrupowaniu armii.

Dywizja zmechanizowana i pancerna mogą prowadzić obronę będąc:

- w pierwszym lub drugim rzucie;
- bądź w odwodzie ogólnowojskowej armii.

FOLIOGRAM

Mogą też bronić się na samodzielnym kierunku. /RW pkt 371/

Nie wyklucza się możliwości prowadzenia działań przez dywizję w oderwaniu od sił głównych armii zwłaszcza po zmasowanym uderzeniu jądrowym, organizując samodzielnie obronę określonego obszaru.

Dywizja zmechanizowana jest najczęściej włączana w skład pierwszego rzutu wojsk armii. Natomiast dywizja pancerna w skład drugiego rzutu. Dywizje pierwszego rzutu armii decydują o trwałości i spoistości obrony, a ~~swoją~~ ^{swój} głębokością ugrupowania bojowego ~~stanowią~~ ^{tworzą} tzw. taktyczną strefę obrony. Głębokość ta na przestrzeni historii choćby drugiej wojny światowej przybierała różnych rozmiarów.

Dywizja będąca w drugim rzucie rozmieszcza się w rejonie ześrodkowania lub zajmuje obronę z reguły na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela.

Rola dywizji drugiego rzutu /odvodu/ armii sprowadza się do aktywnego i ofensywnego przeciwdziałania nacierającym zgrupowaniom nieprzyjaciela lub pogłębienia /wzmocnienia/ obrony na

najbardziej zagrożonym kierunku. Może ona być użyta do zamiany obezwładnionej dywizji lub wykonywania innych niespodziewanych zadań obronnych.

Dywizja znajdująca się w odwodzie przygotowuje pozycje obronne i zachowuje gotowość do wykonania przewidzianych i wynikłych w toku operacji innych zadań, a także do wzmocnienia ZT pierwszego rzutu w razie utraty przez nie zdolności bojowej.

A zatem miejsce dywizji w ugrupowaniu operacyjnym armii, a tym samym jej rola w realizacji celów walki w danym okresie może ulec zmianie.

2.1. Zadania dywizji w obronie.

Doświadczenia współczesnych konfliktów zbrojnych oraz ćwiczenia z wojskami wskazują, że treścią zadania dywizji w obronie może być:

- załamanie przeciwuderzenia odwodów nieprzyjaciela;
- osłona otwartego skrzydła nacierających wojsk armii lub ich rejonu wyjściowego do działań;
- umocnienie i utrzymanie rubieży opanowanej przez wojska armii;
- wykonanie przeciwuderzenia;
- zabezpieczenie i osłona wprowadzenia do bitwy drugich rzutów operacyjnych;
- utrzymanie i wzmocnienie własnego lub opanowanego wybrzeża morskiego /wyspy/;
- blokowanie desantu operacyjnego;
- opóźnienie podejścia nieprzyjaciela do głównego pasa obrony wojsk frontu.

Dywizja pierwszego rzutu armii może bronić wspólnie z innymi ZT ważnego obszaru operacyjnego na kierunku natarcia głównego

zgrupowania operacyjnego nieprzyjaciela lub bronić dwóch-trzech kierunków o znaczeniu taktycznym w pozostałym pasie obrony armii.

Zasadniczym zadaniem dywizji drugorzutowych jest rozbicie zgrupowania operacyjnego nieprzyjaciela, które włamało się w głąb obrony armii lub osłabienie siły jego uderzenia celem stworzenia warunków przejścia sił głównych armii do aktywnych działań zaczepnych.

Można zatem powiedzieć, że dywizja drugorzutowa otrzymuje z reguły jak gdyby dwa zadania, jedno o charakterze zaczepnym - przeciwuderzenie, drugie - utrzymanie określonej rubieży na kierunku włamania.

2.2. Normy taktyczne dywizji w obronie.

Dywizja broni pasa obrony. Jego szerokość zależy od:

- możliwości bojowych dywizji, jej miejsca w ugrupowaniu operacyjnym armii;
- charakteru terenu oraz wymaganego rozśrodkowania oddziałów i pododdziałów w celu zmniejszenia ich wrażliwości na uderzenia jądrowe nieprzyjaciela.

W warunkach ZTDW szerokość pasa obrony dywizji może wynosić 30 - 45 km. W obronie wybrzeża morskiego i obronie organizowanej w celu osłony granicy państwowej szerokość ta może być większa /do 100 km/.

Głębokość obrony powinna zapewnić potęgowanie przeciwdziałania nieprzyjacielowi, wzajemną więź taktyczną między elementami ugrupowania bojowego, swobodny manewr wojsk, szczególnie drugich rzutów /odwodów/ i rozśrodkowanie oddziałów w celu obrony przed BMR. Głębokość ta bez elementów tyłowych może wynosić 20 - 25 km.

Głębokość musi zapewnić skuteczność w walce obronnej;
Dywizja w wyznaczonym pasie obrony przygotowuje i obsadza 3 - 4 pozycje.

Pozycje tworzą batalionowe rejony obrony na jednej z przewidzianych rubieży w pasie obrony dywizji. Przedni skraj pasa obrony dywizji określa dowódca armii. Natomiast dowódca dywizji konkretyzuje go w terenie.

Liczbę pozycji w pasie obrony i ich przebieg określa również dowódca dywizji.

SCHEMAT Odległość między pozycjami uzależniona jest od zamiaru rozegrania walki przez dowódcę oraz właściwości terenu. Powinna ona wykluczać jednocześnie porażenie wojsk rozmieszczonych na sąsiednich pozycjach, jednym ładunkiem jądrowym średniej mocy. Ponadto odległość ta winna umożliwić na swobodny manewr w tym obszarze siłami i środkami. Może ona wynosić od 4 do 6 km^{x/}.

Podstawę każdej pozycji stanowią punkty oporu kompanii piechoty, czołgów połączone w batalionowe rejony obrony i powiązane między sobą wzdłuż frontu jednolitym systemem rowów strzeleckich, ognia i zapór.

We wszystkich wypadkach szerokość obrony dywizji powinna zapewnić stworzenie ciągłego wielowarstwowego systemu ognia przed przednim skrajem i w głębi obrony, narastanie siły oporu w miarę wlamywania się nieprzyjaciela w głąb obrony, jak również operatywnego i ciągłego dowodzenia podległymi oddziałami.

x/. Regulamin Walki niejednoznacznie określa tę normę. Wartość ta podana jest dopiero przy obronie rejonu umocnionego /patrz pkt. 449 str. 298/.

3. SYSTEM OBRONY DYWIZJI.

Złożoność współczesnej walki zbrojnej, różnorodność oddziaływania na stronę przeciwną, udział zarówno w natarciu, jak i w obronie różnych rodzajów wojsk i elementów ugrupowania bojowego, wielorakość czynników decydujących o wyniku boju powodują, że powodzenie działań obronnych jest współcześnie możliwe tylko pod warunkiem zespolenia wszystkich zaangażowanych w nich sił i środków, wysiłków i czynników w jeden spójny system obrony.

Pod tym pojęciem rozumieć należy - zorganizowane wykorzystanie elementów obrony połączonych w jeden spójny, dynamiczny układ działający zgodnie z decyzją dowódcy w celu skutecznego rażenia nieprzyjaciela i wykonania postawionego zadania.

SYSTEM OBRONY - obejmuje następujące główne elementy:

- ugrupowanie bojowe;
- ^{pasz obrony /} struktura ^{ing} i rozbudowa ~~pasz~~, rejonów i pozycji obronnych;
- jądrowe i ogniowe porażenie nieprzyjaciela. MONITOR

System obrony nie może być szablonem, winien być zawsze dostosowany do konkretnej sytuacji operacyjno-taktycznej, charakteru terenu i przewidywanych działań nieprzyjaciela.

3.1. Ugrupowanie dywizji w obronie.

Ugrupowanie dywizji w obronie - jest to celowe rozmieszczenie sił i środków w terenie celem wykonania postawionego zadania - odparcia uderzenia przeważających sił nieprzyjaciela. Jest ono głównym elementem systemu obrony, spełnia w nim integralną rolę.

Podstawą tworzenia ugrupowania bojowego jest zawsze otrzymane zadanie, którego sposób realizacji określa dowódca w zamiarze.

Ugrupowanie dywizji w obronie powinno zapewnić:

- prowadzenie walki z użyciem BJ lub tylko broni konwencjonalnej;

- pełne wykorzystanie możliwości bojowych oddziałów i pododdziałów;
- skupienie wysiłku na wybranym kierunku /w rejonie/ i w określonym czasie;
- zdecydowane rażenie nieprzyjaciela na całą głębokość zadania bojowego i odparcie jego uderzeń z powietrza;
- szybkie wykorzystanie skutków porażenia jądrowego i ogniowego npla oraz dogodnych warunków terenowych;
- narastanie siły uderzenia w toku walki i wykonanie manewru;
- jak najmniejszą wrażliwość wojsk na uderzenia wszystkich rodzajów broni;
- utrzymanie nieprzerwanego współdziałania i łatwość dowodzenia wojskami.

Spełnienie większości wspomnianych warunków zapewnia się poprzez głębokie ugrupowanie wojsk dywizji i właściwą rozbudowę fortyfikacyjną. Głębokość ugrupowania uwarunkowana jest możliwościami środków rażenia wykorzystywanymi do obrony poszczególnych pozycji oraz potrzebę stworzenia skutecznego wielowarstwowego systemu ognia. Natomiast rozbudowa fortyfikacyjna uzależniona jest od czasu jakim dysponuje dywizja do czasu rozpoczęcia walki.

Ugrupowanie dywizji w obronie może składać się z dwóch lub jednego rzutu. W wypadku ugrupowania w jeden rzut wydziela się odwód ogólnowojskowy. W obu wypadkach główny wysiłek obrony powinien być ześrodkowany w rejonie zamykającym kierunek przewidywanego głównego uderzenia nieprzyjaciela i na uporczywej obronie ważnych rejonów.

PORÓWNAJ SCHEMATY NR 1 i NR 2.

Przechodząc do obrony trzeba pamiętać o zasadzie, że nie można być wszędzie jednakowo silnym. Trzeba być zdecydowanie silnym tam, gdzie nieprzyjaciel będzie szukał rozstrzygnięcia i gdzie

w związku z tym wykona główne uderzenie.

W zależności od warunków przechodzenia do obrony, ugrupowanie wojsk dywizji może być form^mowane zawczasu lub w toku walki.

W skład ugrupowania bojowego dywizji wchodzi - oprócz pierwszego i drugiego rzutu lub odwodu ogólnowojskowego:

- oddział rakiet i pododdziały artylerii stosujące ładunki jądrowe;
- artyleria /DGA lub dyspozycyjna/;
- oddział przeciwlotniczy;
- pododdziały WRE;
- odwód przeciwpancerny;
- oddział zaporowy;
- oddziały i pododdziały zabezpieczenia technicznego;
- tyły dywizji;
- pododdział śmigłowców.

W zależności od sytuacji doraźnie w skład ugrupowania bojowego dywizji mogą wchodzić:

- oddział wydzielony;
- odwód przeciwdesantowy;

Dla zabezpieczenia działań dywizji tworzy się:

- oddział zabezpieczenia ruchu;
- oddział ratunkowo-ewakuacyjny^{x/}.

W skład poszczególnych elementów ugrupowania dywizji z zasady wchodzi organiczne i przydzielone oddziały i samodzielne pododdziały w całości. Możliwy wariant rozmieszczenia w/w elementów względem siebie przedstawia plansza /wskazać na schemacie/.

Opis przeznaczenia każdego z nich szczegółowo przedstawia Regulamin

x/. Por.Regul.Walki pkt. 11-13 str. 16-22.

Walki do studiowania którego obywateli oficerów zachęcam.

3.2. Struktura i rozbudowa inżynieryjna pasa /rejonu/ obrony.

Pas /rejon/ obrony dywizji może mieć różną strukturę, zależną od koncepcji rozegrania ~~walki~~ ^{walki} i bezpośrednio od przyjętego ugrupowania wojsk. Powstaje ona w wyniku inżynieryjnej rozbudowy terenu w wyznaczonym pasie /rejonie/ obrony wraz z jego rzeźbą, pokryciem i naturalnymi właściwościami.

Rozbudowa ta obejmuje:

- rozbudowę fortyfikacyjną obrony;
- rozbudowę systemu zapór inżynieryjnych;
- przygotowanie, utrzymanie i torowanie dróg;
- przygotowanie i utrzymanie przepraw na drogach manewru oraz dowozu i ewakuacji;
- urządzenie i przygotowanie punktów wydobywania i oczyszczania wody;
- przedsięwzięcia maskowania.

Łatwo dostrzec, że dwa pierwsze z wymienionych punktów mają ścisły związek z organizacją systemu ognia.

Duży wpływ na zwiększenie odporności broniących się wojsk ma bez wątpienia rozbudowa fortyfikacyjna pasa obrony.

W ramach fortyfikacyjnej rozbudowy pasa /rejonu/ obrony przygotowuje się z reguły:

- trzy, cztery pozycje obrony;
- pozycje ryglowe;
- stanowiska startowe baterii rakiet taktycznych i rakiet przeciwlotniczych;
- stanowiska ogniowe artylerii naziemnej i przeciwlotniczej;
- rejony rozmieszczenia odwodów;

- rubieże rozwinięcia odwodu przeciwpancernego;
- rubieże ogniowe oddziałów /pododdziałów/ czołgów i BWP;
- rubieże rozwinięcia drugiego rzutu;
- stanowiska dowodzenia;
- pas przesłaniania i pozycję przednią /w zależności od warunków i potrzeb/.

MONITOR

Rozbudowa fortyfikacyjna jest najważniejszym elementem rozbudowy inżynieryjnej. W warunkach współczesnych działań bojowych, przy ogromnej sile niszczenia stosowanych środków ogniowych, rozbudowa fortyfikacyjna ma szczególne znaczenie.

Właściwie zorganizowana i na czas zakończona rozbudowa fortyfikacyjna stanowi "tarczę ochronną" umożliwiającą zminimalizowanie większości strat spowodowanych działalnością precyzyjnych środków rażenia nieprzyjaciela. *wpływa decydująco na trwałość obrony.*

Wojska rozmieszczone w sposób rozśrodkowany, skryty, wykorzystujące naturalne ukrycia terenowe oraz rozbudowę fortyfikacyjną będą ponosiły straty przeciętne 2-3 krotnie mniejsze od wojsk rozmieszczonych w terenie otwartym zwłaszcza przy użyciu przez nieprzyjaciela BJ i neutronowej. Każda godzina prowadzonej rozbudowy fortyfikacyjnej terenu zwiększa żywotność wojsk /np. po 2 godz. intensywnych prac fortyfikacyjnych zwiększa się żywotność batalionu piechoty około 20 - 30%/.

Obiekty fortyfikacyjne /rowy strzeleckie, okopy itp./ odkryte zmniejszają promień rażenia stanu osobowego wojsk 1,5 - 2 razy przy ładunku jądrowym średniej mocy. Schrony typu lekkiego podnoszą ten wskaźnik od 3 do 8.

Możliwość zniszczenia okopanych wozów bojowych bronią jądrową jest ponad czterokrotnie mniejsze, a konwencjonalną ponad pięciokrotnie mniejsza niż nieokopanych.

Obecnie wzrosło zagrożenie użycia przez nieprzyjaciela broni neutronowej. Ważnym ^{wiecz} staje się ~~więc~~ osłabienie promieniowania przenikliwego. Wykonane przez wojska obiekty fortyfikacyjne osłabiają promieniowanie przenikliwe wybuchów jądrowych i neutronowych od 1,6 - 1 300 razy. W obronie, jak w żadnym innym działaniu, szczególna rola przypada utrzymaniu wysokiej dyscypliny wojsk, ich odporności psychicznej i wytrzymałości ludzkich mięśni. Ten rodzaj działań jest najtrudniejszym sprawdzianem wyszkolenia wojsk na każdym szczeblu dowodzenia.

3.3. Jądrowe i ogniowe porażenie nieprzyjaciela.

Porażenie jądrowe nieprzyjaciela w obronie dywizji polega na udziale drt i artylerii stosującej ładunki jądrowe w wykonaniu pierwszego i kolejnych uderzeń jądrowych na jego środki napadu jądrowego i chemicznego oraz systemu rozpoznawczo-uderzeniowego jak również inne obiekty pierwszej kolejności niszczenia w celu uniemożliwienia mu wykonania uderzenia lub znacznego osłabienia jego siły. Zaplanowane i przygotowane uderzenia bronią jądrową są więc najważniejszym elementem systemu obrony dywizji.

Wykonane na najważniejsze obiekty i w odpowiednim czasie, pozwolą obrońcy zmienić niekorzystny stosunek sił, osłabić siłę uderzeniową nieprzyjaciela i zerwać lub osłabić przygotowane lub rozpoczęte natarcie.

Obiektami rażenia tzw. pierwszej kolejności niszczenia są: środki napadu jądrowego; główne zgrupowanie wojsk i odwody; elementy systemu dowodzenia środkami napadu jądrowego, wojskami, lotnictwem oraz środkami walki elektronicznej; lotnictwo taktyczne na wysuniętych lotniskach oraz śmigłowce na lądowiskach; elementy systemu obrony plot i p/rakietowej; ważne obiekty tyłowe

oraz węzły i urządzenia komunikacyjne.

Należy pamiętać, że organizatorem pierwszego uderzenia jądrowego jest dowódca i sztab frontu.

Podczas dokonywania wyboru rejonów porażenia należy uwzględnić warunki bezpieczeństwa broniących się wojsk oraz możliwości techniczne sprzętu raketowego i lotnictwa do przygotowania kolejnych uderzeń. Uderzenia jądrowe są zawczasu planowane w określonych rejonach, zaś wykonywane z chwilą pojawienia się w nich nieprzyjaciela.

Podstawą planowania jest zawsze zamiar dowódcy. Podczas wyboru tych rejonów uwzględnia się kierunki uderzeń drugiego rzutu, rubieże ogniowe odwodów przeciwpancernych oraz planowany manewr wewnątrz ugrupowania w celu jednoczesnego zapewnienia warunków bezpieczeństwa własnym wojskom.

Porażenie ogniowe nieprzyjaciela w obronie polega na kompleksowym oddziaływaniu ogniowym konwencjonalnymi środkami rażenia przez wykonanie uderzeń ogniowych na podejściach, przed przednim skrajem i w głębi obrony.

Obejmuje ono:

- przygotowane uderzenie wojsk raketowych; i lotnictwa raketami i bombami /z pociskami/ z ładunkiem konwencjonalnym;
- system ognia;
- użycie inżynierskich środków rażenia.

MONITOR

Porażenie ogniowe nieprzyjaciela w obronie organizuje się z uwzględnieniem uderzeń jądrowych i w powiązaniu z systemem zapór inżynierskich.

System ognia w obronie jest to połączenie wszystkich rodzajów przygotowanego ognia dla zorganizowanego prowadzenia go w celu zniszczenia nacierającego nieprzyjaciela.

System ognia w obronie obejmuje:

- przygotowany zmasowany, ześrodkowany i zaporowy ogień artylerii z ZSO na rejonach, odcinki i rubieże na podejściach do obrony, przed przednim skrajem, na skrzydłach i w głębi obrony;
- strefy ognia środków przeciwpancernych i ciągłego wielowarstwowego ognia wszystkich innych rodzajów środków rażenia przed przednim skrajem, na skrzydłach, w głębi i w lukach między oddziałami;
- manewr ogniem w celu jego szybkiego zmasowania na dowolnym zagrożonym kierunku lub odcinku.

Powyższe, wyodrębnione trzy składowe systemy ognia stanowią podstawę całej planistyczno-organizatorskiej działalności dowódcy i sztabu dywizji. Organizacja systemu ognia nie jest wyodrębnionym przedsięwzięciem dowódcy dywizji, lecz realizowanym podczas wypracowania decyzji, stawiania zadań bojowych i pracy dowódcy w terenie.

Często nie uświadamiamy sobie, ile to czynności należy dokonać i zgrać je pomiędzy wykonawcami, aby osiągnąć gotowość systemu ognia na kilka godzin wcześniej od ostatecznej gotowości do obrony. Zapewne do nich należy zaliczyć:

- przyjęcie ugrupowania bojowego w stosunku do ocenianego sposobu działania nieprzyjaciela, a w tym wybór SO, odcinków i rubieży minowania oraz rozmieszczenie środków ogniowych do czasu zajęcia właściwych SO;
- ustalenie sił i środków oraz sposobów wykrywania, rozpoznawania i wskazywania celów;
- przygotowanie danych do prowadzenia ognia i kierowania wybuchami;
- wyznaczanie środków ogniowych do rażenia celów i obiektów;

- postawienie zadań ogniowych w formie rozkazu bojowego, komend, sygnałów lub znaków;

- ustalenie współdziałania między podległymi oddziałami i sąsiadami;

- zaopatrzenie w amunicję, miny, ładunki, rakiety i dowóz ich na SO.

Z praktyczną organizacją systemu ognia Obywatele oficerowie zetknęli się już w swojej służbie wojskowej. Jednak w tym miejscu chciałbym uwypuklić problem skuteczności systemu ognia w obronie, która kiedyś mierzona była głównie wielkością strat w ludziach, ponieważ od tego uzależniona była zdolność bojowa wojsk.

Natomiast w warunkach współczesnego pola walki sytuacja ta ulega zmianie. Punkt ciężkości rażenia ogniowego przesuwa się przede wszystkim na niszczenie obiektów pierwszej kolejności. Ich zniszczenie bowiem, najszybciej pozbawia nieprzyjaciela zdolności bojowej, dezorganizuje jego system ognia, dowodzenia i współdziałania oraz możliwości skutecznego rozwijania natarcia.

4. MOŻLIWOŚCI BOJOWE DYWIZJI W OBRONIE.

Możliwości dywizji w obronie rozpatruje się w takich kategoriach jak: siła ognia, siła uderzenia i manewrowość oraz możliwości czas prowadzenia walki obronnej.

Zaś czynnikami wpływającymi na te możliwości są: skład dywizji, ilość posiadanej broni jądrowej, charakter terenu i spodziewana siła nacierającego nieprzyjaciela.

Ogólnie można powiedzieć, że dywizja w obronie może skutecznie przeciwdziałać się dwu-trzykrotnie większym siłom nieprzyjaciela. Jednak stany ukończenia walczącej dywizji zwłaszcza po uprzednim prowadzeniu działań zaczepnych ulegać będą zmianie więc zmieniać się będzie i jej możliwość bojowa.

Ważnym problemem dla dywizji w obronie jest potrzeba i możliwość skupienia głównego wysiłku /GWO/ zgodnie z otrzymanym zadaniem i zamiarem dowódcy.

Jednym z miejsc skupienia GWO może być pierwszy rzut dywizji. Wówczas zamiar rozegrania walki obronnej zakładać będzie załamanie natarcia npla na pierwszej lub drugiej pozycji. W przypadku możliwości skupienia GWO tylko w głębi, wówczas zakłada się rozegranie walki przez drugi rzut w oparciu o kolejne pozycje obrony.

Możliwości ogniowe środków rażenia dywizji znajdują swoje odzwierciedlenie w ilości obezwładnionych /zniszczonych/ w toku walki obronnej obiektów /celów/ i zadaniu strat nieprzyjaciela.

Dywizja broniąca się w pierwszym rzucie armii na kierunku oczekiwanego głównego uderzenia npla może otrzymać 8 - 10 rakiet z głowicami o różnej mocy i 16 artyleryjskich ładunków jądrowych o mocy 2 kt.

Przydzieloną liczbę rakiet może zniszczyć 8 - 10 obiektów typu: baterie raketowych środków napadu jądrowego lub chemicznego,

batalion czołgów /zmech./, SD dywizji.

Pododdział artylerii stosującej ładunki jądrowe może zniszczyć 16 obiektów: do 6 baterii /dwóch dywizjonów/ artyleryjskich środków napadu jądrowego i chemicznego, trzy SD brygad, 6 - 7 kompanii /do dwóch batalionów/ czołgów lub zmechanizowanych/.

Możliwości dywizji w jądrowym porażeniu npla, uwzględniając przydzielony jej pododdział artylerii stosującej ładunki jądrowe, wyrażają się w zniszczeniu: do 2 brygad oraz organicznych i wspierających dywizją artyleryjskich ŚNJ nieprzyjaciela.

Natomiast możliwości drt w ogniowym porażeniu npla, zależą głównie od liczby przydzielonych rakiet z ładunkiem zwykłym.

Dywizji broniącej się w pierwszym rzucie armii, na dzień walki przydziela się 8 - 12 rakiet z ładunkiem zwykłym. Ponadto dywizji przydziela się 4 - 5 dywizjonów artylerii strzelającej z zakrytych SO, a wspiera się ją podgrupą armijnej grupy artylerii w składzie 4 - 5 dywizjonów.

Na jej kierunku może działać część sił armijnej grupy artylerii raketowej w składzie 3 - 4 dywizjonów. Łącznie stanowi to siłę do 11 - 14 dywizjonów.

Ogólne potrzeby dywizji do jednoczesnego wykonania zadań /porażenie 16 - 24 kompanii czołgów lub zmech. pierwszego rzutu dwóch nacierających dywizji nieprzyjaciela/ wynoszą 16 - 24 dywizjony. W razie przydzielenia dywizji - brygady artylerii armat, artylerii dywizji zmech. dysponując 12 dywizjonami artylerii i 9 bateriami moździerzy, posiada możliwość wykonania stałego ognia zaporowego /SOZ/ przed frontem natarcia 5 - 6bp nieprzyjaciela /11.700 m/ lub ruchomego ognia zaporowego /ROZ/ przed frontem natarcia 2 - 3bp nieprzyjaciela /5 800 m/.

x

Możliwości ogniowe artylerii dywizji strzelającej z zakrytych

SO wyrażają się w zdolności do jednoczesnego obezwładnienia określonej liczby obiektów npla, przy użyciu 1jo amunicji.

Aktualnie uważa się, że npeł zaniecha natarcia jeżeli zadane im straty w czołgach i BWP wynosić będą 55 - 60%.

W obronie szczególnego znaczenia nabierają możliwości ogniowe środków przeciwpancernych i czołgów . Jakości tych środków są określane współczynnikami ich efektywności, które z kolei są podstawą do ustalania średniej gęstości środków ppanc dywizji na 1 km frontu.

Ilość tych środków licza się w stosunku do prawdopodobnej ilości nacierających WB i czołgów npla.

Obecnie ocenia się, iż na 1 km frontu wystąpić może od 20 - 30 środków pancernych npla.

Pułk zmechanizowany na BWP posiadając 223 środki, może zniszczyć 227 czołgów i 137 BWP nieprzyjaciela, co stanowi 91% czołgów i 72% BWP dywizji zmech. /NZ/ lub 74% czołgów i 83% BWP dywizji pancernej.

Ogień środków ppanc pułku może zmusić do zaniechania natarcia 1,5 dywizji zmech. lub dywizji pancernej i bcz/bz /NZ/ przy zakładanych 60% stratach w czołgach i BWP npla.

Stąd można wnioskować, że dywizja mając w swoim pierwszym rzucie dwa pułki na BWP jest w stanie odeprzeć uderzenie KA/NZ/ nacierającego dwoma dywizjami w pierwszym rzucie.

Możliwości ogniowe lotnictwa działającego w rejonie obrony dywizji, określa się na podstawie wydzielonego limitu samolotowyłotów, charakteru celów, ilości i efektywności stosowanych środków rażenia.

Siłę uderzeniową dywizji wyraża się przede wszystkim ilością zadanych nieprzyjacielowi strat i wielkością rozbitych - w bezpo-

średniej walce - jego zgrupowań uderzeniowych, co w efekcie powinno spowodować załamanie natarcia nieprzyjaciela.

Możliwości manewrowe dywizji wyrażają się głównie szybkością ześrodkowania i przenoszenia uderzeń raketami lotnictwa i ognia pozostałych rodzajów broni, terminowym zorganizowaniu wymaganego ugrupowania bojowego oraz sprawnym przemieszczeniu poszczególnych elementów ugrupowania na zagrożone kierunki.

5. WŁAŚCIWOŚCI PRACY DOWÓDZTWA DYWIZJI PODCZAS PRZYGOTOWANIA OBRONY.

Zasadniczy wysiłek dowódców i oficerów sztabów w czasie działań bojowych skupia się m.in. na określeniu podległym wojskom dokładnego i zrozumiałego celu ich prowadzenia, odpowiadającego sytuacji i możliwościom podległych wojsk oraz zadań, których realizacja umożliwia jego osiągnięcie.

Znajduje to wyraz przede wszystkim w decyzji do obrony, której głównym elementem jest zamiar działań.

W zależności od otrzymanego zadania i warunków jego wykonania, decyzja może mieć różną treść.

Zadania do dywizji mogą wpłynąć w formie:

- wstępnego zarządzenia bojowego;
- zarządzenia bojowego;
- oraz rozkazu bojowego.

Główną treścią organizacji walki obronnej dywizji są czynności dowódcy i sztabu dywizji związane z powzięciem decyzji oraz opracowaniem i przekazaniem zadań wykonawcom, jak również przygotowanie wojsk do ich realizacji.

Natomiast przygotowanie obrony jest pojęciowo szersze bowiem obejmuje: organizację walki; przygotowanie dywizji do wykonania zadania bojowego; zajęcie obrony; utworzenie ugrupowania i zorganizowanie systemu ognia; rozbudowę inżynierską pasa obrony; organizację i prowadzenie pracy politycznej; przeprowadzenie kontroli gotowości obrony oddziałów.

MONITOR

Kolejność i zakres rozwiązywania poszczególnych zagadnień organizacji obrony zależy głównie od warunków przejścia dywizji do obrony, posiadanego czasu na przygotowanie obrony, sposobu działań nieprzyjaciela, stopnia zaangażowania podległych wojsk w realizację uprzednio otrzymanego zadania oraz właściwości terenu.

Metoda stosowana podczas wypracowania decyzji w skali całego dowództwa może polegać na równoległej lub kolejnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć związanych z przygotowaniem obrony. Pomyślne wyniki zastosowania pierwszej metody w dużym stopniu zależą od osiągnięcia równoległości pracy nie tylko w realizacji przełożony podwładny, lecz także od wprowadzenia jej wewnątrz organów dowodzenia, czyli w dowództwie dywizji. Istotą przyjętej metody pracy winno być równoległe planowanie i organizowanie działań w ogniwie dywizja-pułk-batalion-kompania.

Metoda kolejnego planowania ma raczej zastosowanie w sytuacjach statycznych niemożliwa do wykorzystania w toku walki /dynamika/ .

Przy dobrej organizacji pracy w omawianej metodzie równoległej wszyscy oficerowie dowództwa dywizji mogą jednocześnie zapoznać się z treścią otrzymanego zadania bojowego w części ich dotyczącej, równoległe z dowódcą i szefem sztabu analizować i wyjaśniać zadanie, oceniać elementy sytuacji i opracowywać możliwości użycia podległych im sił i środków.

Takich rozwiązań wymaga szczególnie sytuacja, kiedy to dywizja będzie przechodziła z natarcia do obrony lub w warunkach skrajnie ograniczonego czasu.

Najważniejszym etapem tego okresu będzie wypracowanie zamiaru do obrony.

W omawianej metodzie po wypracowaniu przez dowódcę zamiaru walki i zatwierdzeniu go przez przełożonego opracowuje się i przekazuje podległym wojskom, wstępne zarządzenia bojowe, które w swej treści, zawierają zadania bojowe i inne dane wyjściowe do planowania i przygotowania obrony. Dowódca po podjęciu decyzji i określeniu sposobu współdziałania wojsk i zabezpieczenia działań bojowych

może udać się na rekonesans, aby w terenie sprecyzować decyzję, postawić zadanie podległym dowódcom, ustalić współdziałanie i omówić inne zagadnienia wymagające rozstrzygnięcia. W ten sposób sztaby pułków włączane są do pracy nad przygotowaniem obrony. Zapewnia to efektywne wykorzystanie czasu, umożliwia przejawianie inicjatywy i poszukiwanie najlepszych sposobów wykonania zadania przez przełożonych.

Należy jednak pamiętać o tym, że działania bojowe to proces dwustronny. Każdy dowódca wypracowując decyzję powinien przewidzieć jej skutki w praktycznym działaniu. Musi uwzględnić, że jej realizacja spotka się z dobrze przygotowanym i bezwzględny przeciwdziałaniem nieprzyjaciela.

W związku z tym należy nie tylko powziąć oryginalną i trafną decyzję i dysponować odpowiednimi środkami, ale też trzeba umieć ukryć przed nieprzyjacielem przygotowania do walki i nie dopuścić do ujawnienia własnego zamiaru.

Aby to osiągnąć, nieodzowne są wysokie umiejętności organizatorskie dowódców i sztabów, dobre wyszkolenie bojowe i dyscyplina wojsk zdolnych do skrytego działania w trudnych warunkach.

6. PROWADZENIE WALKI OBRONNEJ PRZEZ DYWIZJĘ

W zależności od planowanego miejsca i sposobu zwalczania nacierającego nieprzyjaciela oraz ilości zaangażowanych do tego celu sił możemy w trakcie prowadzenia walki obronnej wyróżnić określone jej okresy:

- zwalczanie nieprzyjaciela na dalekich podejściach;
- walka o przedni skraj obrony;
- oraz walka w głębi obrony.

Przejdę do omówienia poszczególnych tych okresów. Decydujący wpływ na wykonanie zadań w obronie ma kompleksowe porażenie ogniowe nieprzyjaciela. Jest ono wykonywane jako: kontrprzygotowanie ogniowe /artyleryjskie i lotnicze/; ogniowe wzbronienie podejścia i rozwinięcia wojsk nieprzyjaciela; ogniowe odparcie ataku nieprzyjaciela /artyleryjskie i lotnicze/ oraz porażenie ogniowe nieprzyjaciela w czasie wykonywania kontrataku.

6.1. Udział dywizji w zerwaniu natarcia nieprzyjaciela jako zwalczanie przeciwnika na dalekich podejściach.

Zwalczanie nieprzyjaciela rozpoczyna się na dalekich podejściach, zwykle od uderzeń lotnictwem i raketami oraz walką pododdziałów dywersyjnych działających na tyłach wroga.

W miarę zbliżania się głównych sił nieprzyjaciela do przedniego skraju potęguje swoją działalność lotnictwo, śmigłowce bojowe i ogień artylerii. Ostrzeliwuje się przede wszystkim środki i siły przeciwnika znajdujące się w rejonach, w których mogą one ponieść największe straty. Dzięki temu opóźnia się i dezorganizuje początek i siłę uderzenia nieprzyjaciela. W okresie tym udział środków dywizyjnych ze zrozumiałych względów jest ograniczony. Aktywność ogniowa nawet środków dywizyjnych dla tego okresu walki znajdzie najpełniejszy wyraz w kontrprzygotowaniu.

Kontrprzygotowanie jest przedsięwzięciem operacyjnym. Jego istota polega na przygotowaniu i wykonaniu krótkotrwałego, silnego i niespodziewanego dla nieprzyjaciela uderzenia ogniowego na przygotowujące się do natarcia główne zgrupowanie uderzeniowe jego wojsk, SD, środki ogniowe w celu maksymalnego osłabienia jego siły uderzeniowej lub pozbawienia go możliwości prowadzenia działań zaczepnych, zwłaszcza na danym kierunku.

Oprócz uderzeń na obiekty nieprzyjaciela na dalekich podejściach w celu wykorzystania ich skutków wykonuje się też uderzenie przed przedni skraj obrony.

Musi ono być dla przeciwnika jeszcze większym zaskoczeniem aniżeli kontrprzygotowanie.

6.2. Odparcie ataku i załamane natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem.

Natarcie nieprzyjaciela poprzedzi zazwyczaj przygotowanie ogniowe. Po stwierdzeniu, że siły główne nieprzyjaciela rozpoczął marsz z głębi lub zajmują położenie wyjściowe do natarcia dowódca dywizji melduje o tym przełożonemu, udokładnia zadania dla oddziału rakiet, artylerii i daje rozkaz do otwarcia przez nią ognia.

Artyleria przystępuje do wykonania zadań określonych w ogniowym wzbronieniu podejścia i rozwinięcia wojsk nieprzyjaciela.

Z chwilą rozpoczęcia przez nieprzyjaciela ogniowego przygotowania wykonuje się uderzenie bronią jądrową, lotnictwem i artylerią. Oddziały i pododdziały przeciwlotnicze we współdziałaniu z lotnictwem myśliwskim zwalczają nieprzyjaciela powietrznego i niedopuszczają do wykonania przez niego uderzeń na broniące się wojska i inne obiekty.

Na kierunkach podejścia sił głównych nieprzyjaciela, artyleria

wykonuje minowanie narzutowe, a lotnictwo ustawia zapory minowe z powietrza.

W wypadku gdy została stworzona pozycja przednia wówczas broniący się pododdział powstrzymuje nacierającego nieprzyjaciela, wyczerpuje go i zadaje mu możliwie duże straty. W czasie walki o pozycję przednią dowódca dywizji winien ostatecznie rozpoznać kierunek głównego uderzenia nieprzyjaciela i wzmocnić obronę na zagrożonym kierunku.

Do ważnych rejonów decydujących o trwałości obrony na które nieprzyjaciel wykonał uderzenia BMR, wysyła się odwody i OZap, aby zamknąć powstałe wyłomy w ugrupowaniu wojsk.

W miarę podchodzenia nieprzyjaciela do obrony, ogień broniących się wojsk ciągle nasila się i osiąga maksymalne natężenie. Główną masę ognia ześrodkowuje się przede wszystkim na czołgach i innych obiektach opancerzonych pierwszych rzutów nieprzyjaciela. W walce o przedni skraj obrony wykorzystuje się środki rażenia, wszystkich rodzajów wojsk, które mogą wziąć w niej udział.

Współcześnie dużą rolę w tym okresie walki przypisuje się rozległym polom minowym.

Desanty taktyczne nieprzyjaciela, które będą wysadzane w tym okresie zwalczają je jeszcze podczas ich przelotu siły i środki obrony przeciwlotniczej, a następnie pododdziały znajdujące się w pobliżu ich lądowania. W żadnym wypadku nie wolno dopuścić do rozprzestrzeniania się sił desantu, a wogóle do połączenia się z siłami przełamującymi przedni skraj.

Pododdziały pierwszego rzutu, uporczywie bronią zajmowanych rejonów niedopuszczając do przerwania pierwszej pozycji. Czołgi i BWP, które się włamały w głąb niszczy się wszystkimi środkami przeciwpancernymi oraz ogniem artylerii, czołgów i BWP.

Walką o przedni skraj obrony dowódca dywizji kieruje ze SD lub punktu obserwacyjnego wpływając na rozwój walki przede wszystkim przez ześrodkowania ognia artylerii dywizji na kierunki najbardziej zagrożone.

6.3. Rozbicie nieprzyjaciela w głębi obrony. 2

Wtargnięcie nieprzyjaciela w głąb obrony jest zawsze możliwe - zwłaszcza na kierunkach na których nieprzyjaciel wykonał uderzenia jądrowe.

Nieprzyjaciela, który włamał się w obronę dywizji, zwalcza się ześrodkowanym ogniem, rozczłonkuje się poprzez utrzymywanie punktów oporu i rejonów pozycji ryglowych.

Pododdziały wycofujące się pod naporem przeważających sił nieprzyjaciela powinny zajmować skrzydłowe położenie tworząc wspólnie z pododdziałami drugiego rzutu pułków izolowane ogniska walki.

W miarę włamywania się nieprzyjaciela w głąb obrony dywizji należy przede wszystkim dążyć do wyhamowania tempa jego natarcia i lokalizacji zagrożenia. Na kierunki najbardziej zagrożone kieruje się odwody przeciwpancerne i oddziały zaporowe oraz siły z odcinków nie zagrożonych.

Walka pododdziałów wspierana jest w ramach ogniowego odparcia ataku nieprzyjaciela, którego celem jest zadanie nieprzyjacielowi maksymalnych strat i niedopuszczenie do przełamania przez niego obrony.

Przełomowym etapem w działaniach obronnych dywizji jest użycie drugiego rzutu do wykonania uderzenia na włamujące się zgrupowanie nieprzyjaciela.

Najbardziej sprzyjająca sytuacja do wykonania kontrataku

drugim rzutem istnieje wówczas gdy:

- natarcie nieprzyjaciela zostało zatrzymane wskutek poniesionych strat przed ostatecznym przełamaniem drugiej pozycji;
- kolejny rzut nieprzyjaciela może podejść nie wcześniej niż rozpocznie natarcie drugi rzut dywizji;
- stosunek sił nieprzyjaciela znajdujących się w rejonie włamania do sił drugiego rzutu dywizji jest równy lub tylko nieznacznie korzystniejszy dla nieprzyjaciela;
- szerokość rejonu włamania uniemożliwia nieprzyjacielowi zmianę kierunku natarcia i wyjście na skrzydło zgrupowania obronnego dywizji.

Problem aktywności wogóle w tym głównie wykonanie kontrataków w obronie jest przedmiotem ożywionej dyskusji teoretyków wojskowych. Można spotkać się ze stwierdzeniem, że "wykonywanie kontrataków nie jest celowe, ponieważ ten kto wykonuje kontratak wchodzi w położenie nacierającego /odkrywa się/ i traci wszystkie korzyści jakie dawała mu obrona".

Zapewne część prawdy takie twierdzenie zawiera. Należy jednak pamiętać o tym, że właśnie kontrataki i przeciwuderzenia ograniczają inicjatywę nacierającego i tempo jego natarcia, są też jedyną drogą do przejęcia inicjatywy i bez nich trudno mówić o wykonaniu zadania w obronie.

Doświadczenia wojenne uczą, że kontrataki odgrywały dużą rolę. Ich działanie doprowadziło często do zniszczenia nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony. Odzyskiwano tą formą działalności utracony obszar.

Obecnie zmieniły się jednak warunki wykonywania kontrataków, bowiem użycie BJ pozwala szybciej osiągnąć zmianę niekorzystnego stosunku sił, przez co i zwiększyć efektywność kontrataku.

Podejmując decyzję do wykonania kontrataku dowódca dywizji musi zawsze uwzględnić sytuację na polu walki i na tej podstawie ocenić celowość wykonania kontrataku.

Kontrataki wykonywane za wszelką cenę bez względu na warunki i okoliczności mogą przynieść więcej szkody niż korzyści.

Oprócz uprzednio podanych sytuacji warunkujących użycie drugiego rzutu do kontrataku należy pamiętać o zasadniczym warunku. Jest nim zachowanie zdolności bojowej drugiego rzutu.

Drugi rzut /odwód ogólnowojskowy/ dywizji wykonuje kontratak zwykle w czasie walki o utrzymanie pozycji oddziałów pierwszego rzutu.

Kontrataki wykonuje się na skrzydło i tyły wdzierającego się w obronę nieprzyjaciela i zazwyczaj w tym momencie gdy jego nacierające oddziały oraz podchodzące z głębi bliższe odwody zostały zatrzymane.

Przed kontratakiem - dywizjon rakiet taktycznych - wykonuje uderzenie jądrowe oraz prowadzi się porażenie ogniowe nieprzyjaciela w czasie wykonywania kontrataków wg następujących okresów:

- ogniowe zabezpieczenie podejścia wojsk;
- ogniowe przygotowanie kontrataku;
- ogniowe wsparcie kontrataku.

Porażenie ogniowe nieprzyjaciela w tym czasie organizuje się i prowadzi zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela jak w natarciu.

Kontratak powinien być wsparty wszystkimi posiadanymi przez dowódcę dywizji środkami i wykonywany zdecydowanie bez zatrzymania, do całkowitego odtworzenia obrony lub wyjście na określoną w zadaniu rubież.

Po wykonaniu kontratku i odtworzeniu położenia należy jak

naszybciej przystąpić do odtworzenia naruszonego systemu ognia, zapór inżynieryjnych, współdziałania oraz odwodów przygotowując się do odparcia powtórnych ataków nieprzyjaciela.

W wyniku wykonanych na nieprzyjaciela uderzeń, przede wszystkim bronią jądrową, mogą powstać sprzyjające warunki przejścia broniących się wojsk do natarcia.

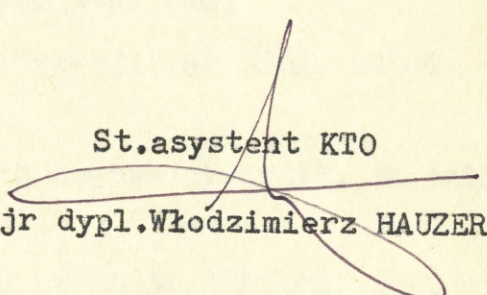
Dlatego też zawsze powinny one być w gotowości do szybkiego rozpoczęcia działań zaczepnych.

W sytuacjach kiedy nieprzyjaciel z powodzeniem rozwija natarcie mając przewagę sił i środków, a broniące się wojska dywizji nie są w stanie zatrzymać go, oddziały drugiego rzutu bronią kolejnych pozycji obrony. Celem ich działań będzie wówczas stworzenie warunków do wykonania przeciwuderzenia siłami armii.

ZAKOŃCZENIE

W wykładzie przedstawiono niektóre tylko, wybrane zagadnienia obrony dywizji, zasygnalizowano obowiązujące w tym względzie zasady, stąd też wykład ten traktowany może być jako wprowadzenie do samodzielnego studiowania całokształtu problematyki obrony.

St.asystent KTO

mjr dypl. Włodzimierz HAUZER

WYKAZ

LITERATURY ZALECANEJ DO SAMODZIELNEGO STUDIOWANIA

I. Materiały i dokumenty normatywne:

1. Regulamin walki Wojsk Lądowych SZ PRL cz.I. /dywizja-pułk/.
Nr bibl. Pf 21910. Rozdział VII, str. 248.
2. Podręcznik - Działania bojowe dywizji. Nr bibl. 01032.
Rozdział V, str. 231.
3. Aneks do podręcznika "Działania bojowe dywizji". Nr bibl.
Pf 1566. Rozdział IV.
4. Biuletyn informacyjny nr 1/142. Nr bibl. 021190. str. 7.
5. Związki taktyczne i operacyjne w działaniach zaczepnych
/NATO/. Nr bibl. Pf 20011. Rozdział I, IV.
6. Biuletyn informacyjny nr 3/18. Nr bibl. 015674.
7. Podstawowe normy i pojęcia taktyczne oraz ich wykładnia.
01864.

II. Literatura problemowa:

1. B.Kołodziejczak "Co będzie jutro" wyd. MON 76.
2. K.Nożko "Walka o przewagę" wyd. MON 85.
3. E.Wójcik "Czwarta wojna izraelsko-arabska".
4. J.Zakrzewski "Miasto w wojnie jądrowej".
5. Z.Galewski "Współdziałanie na polu walki".
6. M.Huzarski "Organizacja obrony przez pz w bezpośredniej
styczności z nieprzyjacielem. Rozpr.dokt. 01922.

Wykonano w 6 egz.

Egz.nr 1-6- Bibl. Nauk.

Wyk. mjr Hauzer tel. 13-116

Druk M.L.

Dnia 1986.10.04

Nr ks masz Pf 69/KTO

